

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Comportamento Organizacional	Código	660G01019	
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	López-Cortón Facal, Ana María	Correo electrónico	ana.lopez-corton@udc.es	
Profesorado	López-Cortón Facal, Ana María	Correo electrónico	ana.lopez-corton@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura pretende introducir ó alumnado nos conceptos, principios e teorías dos principais tópicos e temas do Comportamento Organizacional sinalados nos contidos da Guía. Asimesmo trata de aportar ó alumnado estratexias de aplicación dos devanditos contidos a solución de casos e situacións reais da vida das organizacións dende unha perspectiva psicosocial.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
A14	Seleccionar y gestionar información y documentación laboral.	A14	
A23	Participar na elaboración e deseño de estratexias organizativas, desenvolvendo a estratexia de recursos humanos da organización	A23	
A31	Aplicar los conocimientos a la práctica.	A31	
A32	Comprender la relación entre procesos sociales y la dinámica de las relaciones laborales.	A32	
A34	Interrelacionar las distintas disciplinas que configuran las relaciones laborales.	A34	
B2	Capacidad de análisis y síntesis.	B2	
B4	Capacidad de gestión de la información.	B4	
B6	Comportarse con ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional.	B6	
B8	Razonamiento crítico.	B8	
B9	Trabajo en equipos.	B9	
B12	Motivación para la calidad.	B12	
B13	Adaptación a nuevas situaciones.	B13	
B14	Aprendizaje autónomo.	B14	
B15	Creatividad.	B15	
B16	Liderazgo.	B16	

C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.			C4
C6	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse.			C6
C7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.			C7
C8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.			C8
	Saude laboral e prevención de riscos	A3		
	Dirección y gestión de recursos humanos	A4		
	Transmitir y comunicarse por escrito y oralmente usando la terminología y las técnicas adecuadas	A13		
	Psicología del trabajo y técnicas de negociación	A8		
	Dirigir grupos de personas	A15		
	Asesorar e/ou xestionar en materia de empero e contratación laboral	A16		
	Realizar funciones de representación y negociación en diferentes ámbitos de las relaciones laborales	A20		
	Realizar análisis e diagnósticos, prestar apoio e tomar decisión en materia de estructura organizativa, organización do traballo, estudo de métodos e estado de tempos de traballo	A21		
	Aplicar técnicas e tomar decisión en materia de gestión de recursos humanos (política retributiva, de selección)	A24		
	Asesoramiento a organización sindicais e empresariais, e aos sus afiliados	A27		
	Evaluar, desenvolver e avaliar planes de formación ocupacional e continua no ámbito regulado e non regulado	A28		
	Comprender o carácter dinámico e cambiante das relación laboras no ámbito nacional e internacional	A33		
	Análise crítico das decisión emanadas dos agentes que participan nas relación laborais	A35		
	Resolución de problemas		B1	
	Capacidad de organización e planificación		B3	
	Toma de decisións		B5	
	Habilidades mas relacións interpersonais		B7	
	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade		B10	
	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma			C1
	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3

Contidos	
Temas	Subtemas
I. INTRODUCCIÓN. ¿QUÉ É O COMPORTAMENTO ORGANIZACIONAL?	1. A evolución histórica do Comportamento Organizacional 2. As organizaciónes 3. Diseños organizativos comúnes 4. Novas opciónes de deseño
II. METODOLOXÍA E INVESTIGACIÓN NO COMPORTAMENTO ORGANIZACIONAL	1. Aproximación histórica ao estudo das organizacións. 2. Métodos e técnicas cuantitativas. 3. Métodos e técnicas cualitativas 4. Fontes de coñecemento acerca das organizacións

III. SOCIALIZACIÓN ORGANIZACIONAL	1. Concepto xenérico da socialización 2. Etapas da socialización organizacional 3. Contidos e resultados da socialización. 4. Expectativas do individuo respecto da organización. 5. O contrato psicológico 6. Os axentes da socialización 7. Tácticas de socialización.
IV. OS GRUPOS NAS ORGANIZACIÓNS	1. O concepto de grupo 2. Grupos e equipos 3. Modelo integral de formación e desenvolvemento de grupos. 4. As relacións entre os grupos 5. Efectividade do grupo 6. Toma de decisións no grupo
V. LIDERAZGO E CULTURA ORGANIZACIONAL	1. Liderazgo: tipos e influencia no grupo e na organización. 2. Dirección e liderazgo. 3. Novos enfoques sobre o liderazgo. 4. Cultura e clima organizacional. 5. Evaluación da cultura organizacional.
VI. INNOVACIÓN, CAMBIO E DESENEROLO NAS ORGANIZACIÓNS	1. Concepto e tipos de cambio. 2. Proceso de cambio e variables relacionadas. 3. O cambio dende a perspectiva do Desenrolo Organizacional. 4. Influencia das novas tecnoloxía na dinámica organizacional
VII. COMUNICACIÓN ORGANIZACIONAL	1. Perspectivas na comunicación organizacional. 2. A comunicación como fonte de identidade social. 3. Componentes do proceso de comunicación. 4. Redes e direccións da comunicación. 5. Comunicación interna, externa e corporativa.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A20 A21 A23 A28 A31 A35 B8 B12 B13 B15 C1 C6	3	27	30
Sesión maxistral	A3 A4 A15 A16 A24 A27 A32 A34 B6 B10 B14 B16 C3 C4 C6 C7 C8	19	60	79
Proba mixta	A8 A13 B1 B2 B5	1	0	1
Presentación oral	A13 B12 C1 C4	1	2	3
Traballos tutelados	A14 A31 A33 A34 B3 B4 B7 B9	9	27	36
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos	Metodoloxía práctica onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto , a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Proba mixta	O examen será preguntas con alternativas en las que sólo una es la correcta. Además habrá 2-3 preguntas de respuesta corta
Presentación oral	O alumno/a deberá facer unha exposición oral ante a clase do traballo tutelado sendo unha intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O profesor prestará unha atención personalizada para resolver as dúbidas que lle xurdan ao alumno nas horas de tutoría establecidas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A8 A13 B1 B2 B5	A: Test con alternativas de resposta, das que unha é correcta. Las respuestas incorrectas penalizarán. B: 2-3 preguntas cortas	50
Estudo de casos	A20 A21 A23 A28 A31 A35 B8 B12 B13 B15 C1 C6	Metodoloxía práctica onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto , a través dun proceso de discusión. Se non se asistiu a clase o día que se realice a práctica correspondente, o alumno poderá entregada como máximo á semán seguinte	20
Sesión maxistral	A3 A4 A15 A16 A24 A27 A32 A34 B6 B10 B14 B16 C3 C4 C6 C7 C8	Exposición oral por parte do profesor, complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Valoración obxetiva da asistencia e participación activa dos alumnos nas sesións presenciais	10
Traballos tutelados	A14 A31 A33 A34 B3 B4 B7 B9	Realización dun traballo relacionado con a materia e presentación oral do mesmo. A profesora presentará ao principio do cuatrimestres diferentes temáticas a elixir	10
Presentación oral	A13 B12 C1 C4	Presentación dun traballo en grupo o individual relacionado con a materia	10

Observacións avaliación

Oportunidade de XUÑO

A nota final será a suma de todas as metodoloxías arriba indicadas. Será necesario ter aprobada a proba mixta para superar a asignatura

Oportunidade de XULLO

Aquelas persoas que non aprobasen ou non se presentasen na convocatoria de xuño poderán garda anota das outras metodoloxías para a oportunidade de xullo, sempre e cando teñan de nota, al menos, un 2,5 sobre 5, debendo realizar unha proba mixta para superar esta convocatoria.

Aquelas persoas que non se presentasen ás metodoloxías: estudo de casos, sesión maxistral, traballos tuteados e presentación oral; ou teñan unha nota inferior a 2,5 nas mesmas, deberán realizar unha única proba que computará o 100% da nota, podendo consistir dita proba en preguntas tipo test, preguntas curtas e/o casos prácticos.

No Asistencia a clase/dispensa

Aquelas persoas que por causas debidamente xustificadas, no poidan asistir a clase, deberán poñerse en contacto coa profesora ao principio do cuatrimestre.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Gil Rodríguez, F. y Alcover, C. M. (2003). Introducción a la Psicología de las Organizaciones. Madrid: Alianza Editorial - Osca, A. (ed.) (2004). Psicología de las Organizaciones. Madrid: Sanz y Torres - Palací, F. J. (coord.) (2004). Psicología de la Organización. Madrid: Pearson Prentice-Hall - Peiró, J. M. (1984). Psicología de la Organización. Madrid: UNED - Rodríguez, A. (1992). Psicología de las Organizaciones: Teoría y método. Barcelona: PPU - Peiró, J. M. y Ramos, J. (dirs.) (1994). Intervención psicosocial en las organizaciones. Barcelona: PPU - Robbins, S. y Judge, T. (2015). Comportamiento Organizacional. Mexico. Pearson. Prentice-Hall - Paul M. Muchinsky (2007). Psicología aplicada al trabajo. México ; Madrid [etc.] : Thomson, - Bibliografía complementaria Fernández- Ríos, M. y Sánchez, J. C. , 1997, Eficacia organizacional. , Madrid: Díaz de Santos. Gil Rodríguez, F. y Alcover, C. M. , 2004, Técnicas grupales en contextos organizacionales. , Madrid: Pirámide. Ivancevich, J.M, Konopaske, R. y Matteson, M.T., 2006, Comportamiento Organizacional. , Méjico: McGraw-Hill. Luthans, F., 2008, Comportamiento Organizacional., Méjico: McGraw-Hill. Peiró, J. M y González Romá, V. , 1993, Círculos de calidad. , Madrid: Eudema. Peiró, J. M. , 1990, Organizaciones: nuevas perspectivas psicosociológicas. , Barcelona: PPU. Ramió, C. y Ballart, X. (eds.) , 1993, Lecturas de Teoría de la Organización. , Madrid: Ministerio de Administraciones Públicas. Romay Martínez, J. (2007). Perspectivas y retrospectivas de la Psicología Social en los albores del siglo XXI. Madrid: Biblioteca Nueva. Romay Martínez, J. y otros. (2005). Psicología de las Organizaciones, del Trabajo y Recursos Humanos y de la Salud. Madrid: Biblioteca Nueva. Sánchez, J. C. , 2002, Psicología de los grupos. , Madrid: Mc Graw-Hill. Schein, E. H. , 1998, La cultura empresarial y el liderazgo. , Barcelona: Plaza y Janés. Yukl, G. , 2008, Liderazgo en las organizaciones. , Madrid. Pearson Prentice ? Hall.
Bibliografía complementaria	- ( ). .

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía do Traballo/660G01004

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Dirección e Xestión de RRHH I/660G01015

Dirección e Xestión de RRHH II/660G01016

Técnicas de Negociación/660G01029

Dirección Estratéxica/660G01030

Habilidades e Técnicas da Comunicación Empresarial/660G01038

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías